

Pilotní veřejná zakázka na udržitelný školní nábytek v Lotyšsku

Správní oblast Smiltene (Lotyšsko)

Výchozí situace

Smiltene je malá správní oblast v Lotyšsku, která má pouhých 15 000 obyvatel. V tomto ohledu dobře reprezentuje lotyšské veřejné zadavatele, neboť většina má podobnou či menší velikost.

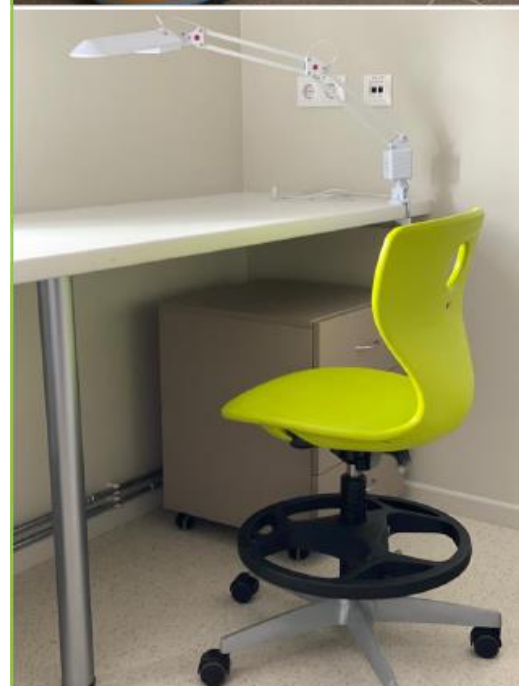
Starosta Smiltene se poprvé začal věnovat cirkulárnímu veřejnému zadávání v září 2018, kdy se zúčastnil semináře na toto téma pořádaným Lotyšským investičním fondem pro životní prostředí (LEIF) v rámci projektu cirkulárního veřejného zadávání Interreg pro region Baltského moře.

Po tomto uvedení do problematiky představil starosta nový cíl: nakupovat školní nábytek udržitelným a oběhovým způsobem. Nábytek musel vyhovovat potřebám školy, být za stejnou nebo nižší cenu než nový nábytek a pomáhat dětem vytvářet atraktivní prostředí a zajišťovat pohodlí.

Cíle veřejné zakázky

V červenci 2019 uspořádala obec setkání „poznej svého zadavatele“ na téma repase nábytku, na kterém škola představila své potřeby. Zájem ze strany dodavatelů byl však nízký. Ti, kteří se přeci jen zúčastnili, byli skeptičtí a tvrdili, že repasovaný nábytek bude dražší a jeho dodání bude trvat déle. O poskytování služeb zpětného odběru a repase nevyjádřili zájem a místo toho, aby akci považovali za obchodní příležitost, vnímali ji jako přesouvání odpovědnosti úřadu za své vlastní problémy.

Zavedení cirkulárních kritérií považovalo oddělení nákupu také za riskantní a vzneslo otázku, jaký dopad bude mít výběrové řízení na práci stavebního truhláře zaměstnaného přímo školou na údržbu nábytku. Na základě všech těchto faktorů bylo rozhodnuto, že k odzkoušení kritérií cirkulárního zadávání ve správní oblasti bude zapotřebí odlišného přístupu.

V reakci na to byla připravena menší zakázka na nábytek na studentských kolejích, která byla pro první pokus správní oblasti o cirkulární zadávání považována za vhodnější.

Hlavní požadavky této zakázky byly uvedeny v technické specifikaci (obsah chemikálií, prodloužená záruční doba, odvoz obalů po dodání a použití zákonně vytěženého dřeva).

Zakázka byla rozdělena na tři části, přičemž uchazeči nemuseli předkládat své nabídky jen na jednu část. Jednalo se o tyto části: skříňový nábytek, studijní nábytek (stoly, židle atd.) a matrace.

Použitá kritéria

Předmět zakázky:

Nákup udržitelného nábytku pro střední školu ve správní oblasti Smiltene.

Výběrová kritéria:

V předchozích třech letech uchazeč úspěšně realizoval alespoň jednu obdobnou zakázku na výrobu, dodávku a montáž nábytku nebo matrací (dle zvolené části zakázky).

Technická specifikace:

Těžba zákonně vytěženého dřeva na výrobu nábytku:

Veškeré dřevo použité na nábytek a dodané v rámci zakázky musí pocházet ze zákonně vytěžených zdrojů v souladu s nařízením č. 995/2010 („[nařízení EU o dřevě](#)“). Dřevařské výrobky, na které se nevztahuje nařízení EU o dřevě, musí mít licenci [FLEGT](#) (Akční plán EU pro vymahatelnost práva, správu a obchod v lesnictví) nebo příslušná [osvědčení CITES](#), nebo musí uchazeč poskytnout informace o zemi těžby dřeva, jeho druhu, množství, dodavateli a o dodržování příslušných vnitrostátních předpisů. Pokud se v dodavatelském řetězci zjistí riziko výskytu nezákonně vytěženého dřeva, musí být v rámci systému náležité péče stanoveny postupy ke zmírnění tohoto rizika.

Prokázání způsobilosti:

Uchazeč musí předložit prohlášení, že v příslušném nábytkovém výrobku bude použito pouze dřevo pocházející ze zákonně vytěžených zdrojů. Uznávají se certifikáty [PEFC](#) (Forest Management Schemes) a [FSC](#) (Forest Stewardship Council).

Chemické látky:

Výrobky nesmí obsahovat žádné chemikálie obsažené v seznamu látek vzbuzujících mimořádné obavy podle nařízení [REACH](#) (tj. koncentrace látek uvedených na seznamu látek vzbuzujících mimořádné obavy podle nařízení REACH ve výrobku nebo v jakékoli jeho složce nesmí překročit 0,1 %).

Prokázání způsobilosti:

Uchazeč předloží prohlášení, že daný předmět, včetně jeho částí a součástí, neobsahuje více než 0,1 % hmotnostních látek uvedených na seznamu látek vzbuzujících mimořádné obavy

dle nařízení REACH dle poslední aktuální verze tohoto seznamu dostupné v den zveřejnění výzvy k podávání nabídek. Uznány budou i nábytkové výrobky, kterým byla udělena [ekoznačka EU pro nábytek](#), nebo jiné příslušné ekoznačky [ISO 14024](#) typu I, které buď přímo splňují uvedené požadavky nebo používají rovnocenné metody.

Čalouněné prvky:

Pokud se k čalounění nábytku používají pěnové materiály, nesmějí se při výrobě těchto čalounických materiálů používat halogenované organické sloučeniny, a to ani ve formě pěnidel či přídatných pěnidel.

Prokázání způsobilosti:

Osvědčení o shodě.

Emise formaldehydu:

Emise formaldehydu ze všech desek na bázi dřeva dodávaných ve formě, ve které se používají v nábytkovém výrobku (tj. surové, povrstvené, lepené, dýhované) a při jejichž výrobě se používají pryskyřice na bázi formaldehydu, nesmí překročit mezní hodnoty emisí formaldehydu E1 stanovené v příloze B normy EN 13986 nebo ekvivalentní normy.

Prokázání způsobilosti:

Prohlášení dodavatele desek na bázi dřeva o tom, že dodávané desky splňují mezní hodnoty emisí E1, jak dokládají protokoly o zkouškách provedené v souladu s normami EN 717-1, EN 717-2 / EN ISO 12460-3 nebo EN 120 / EN ISO 12460-5. Uznány budou také nábytkové výrobky, které získaly [ekoznačku EU pro nábytek](#) stanovenou Rozhodnutím Komise (EU) 2016/1332 nebo jiné příslušné ekoznačky ISO 14024 typu I, které přímo prokazují splnění uvedených požadavků nebo použití rovnocenných metod k ověření shody.

Náhradní díly:

Uchazeč zaručí dostupnost náhradních dílů nebo prvků se stejnou funkcí po dobu nejméně tříleté záruky na náhradní díly.

Prokázání způsobilosti:

Uchazeč uvede kontaktní údaje, které budou použity k zajištění dodávky náhradních dílů.

Provedení:

Nábytek musí být demontovatelný a snadno přeměnitelný. Výrobky mohou být demontovány v samostatných částech, které bude možné vyměnit či renovovat. Uchazeč poskytne jasné pokyny k údržbě dodaného zboží, které bude možné použít k zachování dobrého funkčního stavu výrobků a prodloužení jejich životnosti.

Prokázání způsobilosti:

Uchazeč připojí pokyny k údržbě nebo případně uvede, že „výrobek nevyžaduje žádnou speciální péči“.

Zdraví a bezpečnost:

Nábytek pro studijní účely (část 2) musí splňovat ergonomické normy.

Prokázání způsobilosti:

Předložení osvědčení o shodě s normami EN 1729- 1 a EN 1729-2 nebo obdobnými normami pro vzdělávací instituce.

Kritéria pro udělení zakázky:

Nabídky splňující specifikace byly hodnoceny na základě nejnižší ceny.

Klauzule o plnění smlouvy:

Balení:

Dodavatel provede montáž nábytku, odveze obaly a naloží s nimi v souladu se zákonnými požadavky.

Výsledky

Zadavatel obdržel 12 nabídek na část zakázky na skříňový nábytek, 1 nabídku na část zakázky na studijní nábytek a 3 nabídky na část zakázky na matrace. Za každou část byla vybrána vítězná nabídka. Celková částka všech tří částí zakázky byla něco málo přes 42 000 EUR (bez DPH).

Ověřit způsobilost prohlášení a osvědčení představovalo nejnáročnější část procesu hodnocení nabídek. Některé firmy předložily osvědčení, která neodpovídala požadovaným normám kvality. Například místo prohlášení o absenci látek uvedených na „[seznamu látek vzbuzujících mimořádné obavy dle nařízení REACH \(SVHC\)](#)“ bylo předloženo prohlášení o produktu na ochranu životního prostředí (podle norem ISO 14025 a EN 15804), které neobsahovalo informace o SVHC, a nemohlo být proto přijato jako dostatečné prokázání způsobilosti.

K prokázání souladu s odlišným kritériem byla použita řada certifikačních systémů a ekoznaček a v každém jednotlivém případě bylo nutné ověřit jejich relevantnost. Například jako doklad k prokázání splnění požadavku na zákonně vytěžené dřevo byly použity normy [FSC-STD-40-004 \(verze 3.0\) EN](#) a norma [FSC-STD-50-001 \(verze 2.0\) EN](#) pro certifikaci zpracovatelského řetězce FSC®. Nakonec byly obě uznány. V jiných případech firmy předložily osvědčení, která byla vydána pro jinou společnost bez upřesnění či vysvětlení, že daná společnost zajišťuje materiály, které jsou součástí výrobku. Pro zadavatele bylo obtížné tyto otázky posoudit, a proto byl na pomoc povolán odborník z Lotyšského investičního fondu pro životní prostředí.

„Celková hodnota této zakázky byla poměrně malá, což hovořilo ve prospěch správní oblasti Smiltene, protože menší zakázky mohou poskytnout větší prostor pro riskování a první odzkoušení nových přístupů.“

Dopady na životní prostředí

Kromě toho, že dřevo použité na výrobu nábytku pocházelo ze zákonných zdrojů, neobsahoval nábytek nebezpečné látky, což představuje přínos pro životní prostředí a zdraví uživatelů (v tomto případě dětí) a eliminuje překážky recyklace do budoucna. Navíc smyslem požadavku na zajištění dostupnosti náhradních dílů a připojení pokynů k údržbě je prodloužit životnost zakoupeného nábytku. Prodloužením životnosti nábytku je možné zpomalit cyklus, snížit budoucí nedostatek zásob daných materiálů a předcházet vzniku odpadu.

Získané poznatky

Celková hodnota této zakázky byla poměrně malá, což hovořilo ve prospěch správní oblasti Smiltene, protože menší zakázky mohou představovat větší prostor pro riskování a první odzkoušení nových přístupů.

Nejtěžším úkolem pro správní oblast bylo ověřit splnění požadavků na předložení prohlášení a osvědčení o nebezpečných látkách a prokázání původu dřeva. Fond LEIF pomohl Smiltene tento problém vyřešit tím, že poskytl odbornou pomoc v procesu hodnocení.

Kontaktní osoby: Ilze Sausā, správní oblast Smiltene (ilze.sausa@smiltene.lv) a Jana Simanovska, LEIF (zane.bilzena@lvif.gov.lv)

Další informace naleznete v evropských kritériích pro zelené veřejné zadávání (GPP) pro [nábytek](#) a v [podkladové technické zprávě](#). Zadávací dokumentace je k dispozici online [zde](#).